

Javorje, župna cerkev (nad Poljanami dolini) sv. Tomaš

1

Prezbiterij. Na južni steni pod streho nekdanje zakristije sv. Krištof fresko slika. Ostanek levi zgornji ogel z ornamentalnim pasom ohranjen.

Leva stran Jezusa ohranjena. Ozadje umazano lila. Rob rudeč, potem bel, potem v rudečem okviru na svetlo rdečem ozadju previjajoč se trta z originalnimi cvetovi, umazano črna. Trta spada še v 14. stol., sorodna eni v martjanski cerkvi. Zunanji rob rdeče zelen, rdeče belc in umazano zelen. Ogel na vrhu ima v kvadrat stilizirano roseto. Ne spominja na nič meni doslej znanega. Iz konca 15. sli tudi že 16. stol. Ostanki freskiranega ometa so se našli tudi na zidu v prezb. ob zakristijskih vratih.

Prezb. 5/8, z zazidanimi tremi šilastimi okni. Oboki poznejši v ledjo očividno vstavljeni, seve tudi v prezbiteriju. Karakterističen obok s temno in stukirnimi pasevi ter sasvodnicami. V slavoleku lep štuk, previjajoča se vinska trta. Oboki lepi, mogoče že iz 19. stol.

Stolp na vhodni strani ima zelo masiven zidec, pod linami okrogel, kamenit zidec. Stolp iz ca. 16. stol.

Ledja ima ogle iz rezanega kamna in nekaj zazidanih oken. Prezb. istočen z zvenikom, isti kameniti vrh zoklja. Ogle iz rezanega kamna. Cerkev sedaj razširjena na obe strani prezb. Nad vhodom v cerkev visi močno zapuščena slika neznanega svetnika. Lauerjevo delo, dosti dobro. Na portalu letnica 1878.

S tele, XXVI.4.IX.1924.

JAVORJE - ž.c. (načl. Pojaznskih obiskov) 2, 1.

Pred fasado zvonik štiriočlat, potem prehajajoč v osmerokotnik, pokrit z baročno streho. Na juž. steni ladje prizidana kapela, s tristranim zaključkom, baročni oboki. Po zidu se zdi, da je bila prvotna stavba dvignjena. Na juž. steni ladje zunaj poleg okna na desno, se vidi pod beležem plastičen nimb, vejjetno nekdanje slike sv. Trištofa.

Stele, XLVII, 11.6.1929, str. 9

Samassa v Lj. je naredil za cerkev nov zvon 20 stotov težak, Cerkev ima še dva zvonova, ki pa sta stara.

Zg. Danica, 1.1864, str. 200.

Nov vel. oltar sv. Egidija je prav lepo izdelal Stefan Subič. Poleg patrona so na oltarju še 4 svetniki in 4 svetnice ter mnogo angeljev. Nad sv. Egidije je slika sv. Eustacije družine, ki jo je naredil mladi Subič. Slika še ni bila postavljena v oltar, ker umrl slikar dobiti ktero za umetnike odmerjenih daril. Tudi str. oltarja sta bila deloma nova, deloma obnovljena. V lepem slogu zidana c. je kar čedna, le škoda, da je premajhna.

Zg. Danica, 1.1871, str. 316.

Novo monštranco je naredil pasar M. Schreiner iz Lj.

Zg. Danica, 1.1871, str. 324.

Zvonik ima pristrešeno završen kamniten podzidek in pod zvonico kamniten paličast venec, ki kaže na 16.stol.

V ladji v stenah nižje sedanjih zazidana okna, kar dokazuje, da so bile v baroku stene povišane. Prezbiterij ima 3stran zaključek in 2 polkrožno navoršeni okni v jugovzh.in zapadnem zaključku.

Nad tem oknom v jugovzh.steni je čutiti obris rahlo završenega vidno gotskega okna.

Freska na vzh. zaključni steni zunaj ni gotska, po okviru in barvi pozne baročna.

Pod vrhom slike se nadaljuje spodnji del gotskega deloma zazidanega okna.

Stele, XXIVA, 1962, 16